

ผลงานแนวปฏิบัติที่ดี

1. ชื่อเรื่อง / แนวปฏิบัติ

ระบบโฮมรูม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. หน่วยงาน

สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. คณะทำงาน

- 1) ผศ.ดร. ศัลยพงศ์ วิชัยดิษฐ์
- 2) นายอำนาจ ช้างเขียว
- 3) น.ส. วาทีณี น้อยเคียง

4. บทสรุปแนวปฏิบัติที่ดี

ระบบโฮมรูมของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ถือเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ทั้งในด้านวิชาการ ชีวิตความเป็นอยู่ และพฤติกรรมทางสังคม โดยมีแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้:

- 1) จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำและต่อเนื่อง

กำหนดวันเวลาในการพบปะนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยระบบโฮมรูมให้รายงานเป็นประจำแบบรายสัปดาห์ โดยกำหนดให้อาจารย์โฮมรูมนักศึกษาเริ่มทุกวันพุธของแต่ละสัปดาห์ และทุกหน่วยงานหรือข้อมูลที่จะประชาสัมพันธ์ จะต้องเขาระบบภายในวันอังคาร จึงเป็นช่องทางในการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล

- 2) บูรณาการเนื้อหาให้ครอบคลุมหลายมิติ

กิจกรรมในชั้นโฮมรูมมีทั้งด้านวิชาการ การใช้ชีวิต การเตรียมความพร้อมสู่โลกอาชีพ การวางแผนการเรียน รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

- 3) ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการสื่อสารและติดตามผล

ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเก็บข้อมูลนักศึกษา นัดหมายหรือประเมินความก้าวหน้าของการโฮมรูม

- 4) สร้างระบบติดตาม ดูแล และส่งต่ออย่างเป็นระบบ

นักศึกษาที่มีปัญหาเฉพาะด้านจะได้รับการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อการดูแลอย่างเหมาะสม

5. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างคณะ/สาขาวิชา

โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้รับการสนับสนุนทั้งจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการทำโฮมรูมที่มีประสิทธิภาพภายในสาขาวิชาของตนเอง และคณะ

6. ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

มีระบบประเมินผลการดำเนินงานโฮมรูมจากทั้งหน่วยงาน นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาในแต่ละยุคสมัย

5. ที่มาและความสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดี

ในโลกการศึกษายุคปัจจุบัน การเรียนรู้ได้จำกัดอยู่เพียงแคในห้องเรียนหรือเนื้อหาทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการพัฒนาทักษะชีวิต การดูแลด้านจิตใจ และการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอย่างรอบด้าน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงได้ให้ความสำคัญกับการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด และมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาอย่างรอบด้านผ่าน “ระบบโฮมรูม” ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการเสริมสร้างความผูกพัน ความเข้าใจ และการดูแลระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการ จริยธรรม และทักษะชีวิตที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข หนึ่งในกลยุทธ์ที่ใช้ในการดูแลและพัฒนานักศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ “ระบบโฮมรูม” (Homeroom System) ซึ่งริเริ่มขึ้นเพื่อตอบโจทยปัญหาหลักของนักศึกษา ได้แก่ การปรับตัวในการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ความเครียด ปัญหาชีวิตส่วนตัว และการขาดเป้าหมายในอนาคต

ระบบโฮมรูมของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละชั้นปี เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม แนวปฏิบัติที่ดีที่เกิดขึ้นในระบบโฮมรูมนั้น มิใช่เพียงแค่การพบปะพูดคุยกันเท่านั้น แต่รวมถึงการวางแผนกิจกรรมอย่างมีเป้าหมาย การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การส่งต่อกรณีที่นักศึกษามีปัญหาเฉพาะด้าน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ดีนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักศึกษา เนื่องจากสามารถช่วยลดปัญหาการเรียนตกต่ำ การขาดเป้าหมายในชีวิต และการปรับตัวยากในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการวางแผนชีวิต มีทักษะทางสังคม และสามารถดูแลสุขภาพจิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม อาจกล่าวได้ว่า ระบบโฮม

รมเป็นพื้นที่แห่งการสร้างสรรค์สัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และสร้างโอกาสในการพัฒนานักศึกษาให้เติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ระบบโฮมรูมจึงมิใช่เพียงกลไกทางการบริหารจัดการนักศึกษาเท่านั้น หากแต่เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาคนอย่างมีคุณค่า แนวปฏิบัติที่ดีที่เกิดขึ้นจากระบบนี้จึงควรถูกส่งเสริม ถ่ายทอด และต่อยอดสู่การพัฒนาในระดับคณะ สาขาวิชา และทั้งมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลนักศึกษา และสร้างวัฒนธรรมแห่งความเอื้ออาทรในการศึกษาอย่างแท้จริง

6. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา
2. เพื่อให้การดูแลนักศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้คำแนะนำและแนะแนวทางการเรียน การใช้ชีวิต และการวางแผนอาชีพ
4. เพื่อบูรณาการกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเข้ากับระบบการดูแล
5. เพื่อสร้างระบบข้อมูลและติดตามผลการดูแลนักศึกษาอย่างเป็นระบบ

7. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาแต่ละชั้นปี โดยคำนึงถึงจำนวนที่เหมาะสม เช่น อาจารย์ 1 คนต่อนักศึกษา 1 หมู่เรียน และเวียนอาจารย์ไปเรื่อยๆ ต่อกับหมู่เรียนนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ทุกคน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษามุ่เรียน

2. ผู้ดูแลระบบโฮมรูม จะนำฐานข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าระบบทุกปีการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการโฮมรูมผ่านระบบ โดยการเข้าถึงระบบ จะผ่านการ login ผ่านระบบ SSO ของทางมหาวิทยาลัย

3. การดำเนินการโฮมรูม แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) หน่วยงาน ทำหน้าที่ในการส่งข่าวต่างๆ ที่จะให้ทางอาจารย์ที่ปรึกษานำไปแจ้งระบบโฮมรูม โดยสามารถทำการเพิ่มข้อมูลได้ภายในวันอังคารของแต่ละสัปดาห์ เพื่อที่จะทำการโฮมรูมในวันพุธของทุกสัปดาห์

2) อาจารย์ที่ปรึกษา จะทำหน้าที่เข้ามาเลือกข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ที่มีการส่งข่าวเข้ามาภายในวันอังคาร เพื่อส่งข่าวนั้นเข้าหมู่เรียนที่เกี่ยวข้องกับความดูแล ข่าวที่มีมาประชาสัมพันธ์นั้น ถ้าไม่เกี่ยวข้องกับหมู่เรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ก็ไม่ต้องทำการส่งหัวข้อข่าวนั้นลงไปหมู่เรียนนั้นๆ ของนักศึกษา เป็นการป้องกันข่าวที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาอีกทางหนึ่ง

3) นักศึกษา จะเข้ามาในระบบ เพื่อทำการเปิดข่าวต่างๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาทำการเลือกส่งมาให้ การเปิดข่าวของนักศึกษาแต่ละคนนั้น จะถูกจัดเก็บในระบบว่ามีการเปิดอ่านแล้ว ฉะนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจะสามารถเช็คได้ว่า นักศึกษาคนใด ได้เปิดอ่านข่าวหรือยังไม่ได้เปิดอ่าน

4. การจัดกิจกรรมโฮมรูม

ดำเนินกิจกรรมตามแผน เช่น การพบปะรายสัปดาห์ พูดคุยรายกลุ่ม/รายบุคคล สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และตั้งคำถาม สอดแทรกกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม หรือการพัฒนาทักษะสังคม

5. การเก็บข้อมูลนักศึกษา (Student Profile Management)

รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ ปัญหาเฉพาะบุคคลของนักศึกษา บันทึกความก้าวหน้า ข้อเสนอแนะ และประเด็นที่ควรติดตาม

6. การให้คำปรึกษาเฉพาะราย

นักศึกษาที่มีปัญหาได้รับการพูดคุยส่วนตัวและให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม กรณีที่ปัญหาเกินขอบเขตการดูแลของอาจารย์ จะมีการ “ส่งต่อ” ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษา งานพยาบาล งานทุนการศึกษา ฯลฯ

7. การประเมินผลและสะท้อนกลับ (Evaluation & Reflection)

ประเมินผลกิจกรรมโฮมรูมจากนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ นำผลประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในรอบถัดไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดูแลนักศึกษา

8. การสรุปผลและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด (Reporting)

จัดทำรายงานสรุปกิจกรรมโฮมรูมทุกสัปดาห์ไปยังประธานสาขาวิชา และ คณบดีเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนานโยบายและแนวทางดูแลนักศึกษาในอนาคต

8. แนวปฏิบัติที่ดี (วิธีการ / กระบวนการ / แนวทางการดำเนินงานตาม PDCA)

	การดำเนินงาน
วางแผน (Plan)	- แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโฮมรูมอย่างเป็นทางการ แบ่งตามชั้นปีและจำนวนที่เหมาะสม - วางแผนโฮมรูมประจำสัปดาห์ตามปฏิทินการศึกษา เช่น ช่วงการสอบ การลงทะเบียน
ปฏิบัติ (Do)	- จัดกิจกรรมโฮมรูมตามแผนที่วางไว้ เช่น พบนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคล - จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เช่น วางแผนการเรียนรู้ รู้จักตนเอง การตั้งเป้าหมายชีวิต - ให้คำปรึกษาทางจิตใจ การเรียน การเข้าสังคม - ดูแลแบบใกล้ชิด ผ่านช่องทางหลากหลาย เช่น พบปะในห้องเรียน, แชนกลุ่มไลน์ - จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาและข้อสังเกตเกี่ยวกับนักศึกษา - ส่งต่อกรณีปัญหาที่ต้องได้รับการดูแลเฉพาะด้าน เช่น ปัญหาสุขภาพจิต การเงิน ครอบครัว ฯลฯ
ตรวจสอบ (Check)	- ประเมินผลกิจกรรมโฮมรูมหลังการดำเนินงานรายเดือน - สำนวความพึงพอใจของนักศึกษา และรวบรวมข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา - วิเคราะห์ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักศึกษา และการปรับตัวทางการเรียน - จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำเสนอต่อประธานสาขาวิชา หรือ คณะ
แก้ไข (Action)	- นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา - พัฒนาแนวทางการดูแลนักศึกษาเฉพาะกลุ่ม เช่น นักศึกษากลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง - ปรับปรุงสื่อและเครื่องมือให้ทันสมัย ใช้งานง่าย เช่น ใช้ระบบติดตามผลออนไลน์ - ส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาเครือข่ายดูแลนักศึกษาอย่างยั่งยืน

9. ผลกระทบที่เป็นประโยชน์หรือสร้างคุณค่า

1. ผลต่อนักศึกษา

- ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด นักศึกษารู้สึกว่าตนเองไม่ได้ถูกทอดทิ้ง มีคนรับฟัง เข้าใจ และพร้อมช่วยเหลือในทุกปัญหา

- พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะสังคม ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

- มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนขึ้น นักศึกษาหลายคนสามารถวางแผนอนาคตได้ดีขึ้น จากการได้รับคำแนะนำด้านการเรียน การฝึกงาน และการประกอบอาชีพ

- มีสุขภาพจิตดีขึ้นและลดความเครียด โสมรุมเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการระบายความรู้สึก ส่งผลให้ลดภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวลในนักศึกษา

2. ผลต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

- สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจนักศึกษาในระดับลึก ทำให้สามารถสื่อสารและสอนนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- สามารถเฝ้าระวังนักศึกษาเสี่ยงได้อย่างทัน่วงที ลดปัญหาการลาออก การสอบตก หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ในระยะยาว

- มีแนวทางและเครื่องมือช่วยในการดูแลนักศึกษาชัดเจน ช่วยให้อาจารย์ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการให้คำปรึกษา

3. ผลต่อมหาวิทยาลัย

- ส่งเสริมระบบดูแลนักศึกษาแบบองค์รวม ทำให้มหาวิทยาลัยมีจุดแข็งในด้านการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาทั้งในด้านวิชาการและคุณธรรม

- เชื่อมโยงหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยอย่างมีบูรณาการ เช่น งานกิจการนักศึกษา งานวิชาการ และงานสวัสดิการนักศึกษา

- สร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดูแลใส่ใจนักศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยดึงดูดผู้เรียน และรักษานักศึกษาให้อยู่จนจบหลักสูตร

- ช่วยลดอัตราการลาออกและเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษา จากการติดตามข้อมูลนักศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือสนับสนุน
2. ความมุ่งมั่นและบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ความต่อเนื่องและสม่ำเสมอของกิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา
5. การสนับสนุนจากผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาแนวปฏิบัติ

11. อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ปัญหา/อุปสรรค

1. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาไม่สม่ำเสมอ
2. ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลให้การติดตามนักศึกษาเป็นรายบุคคลทำได้ไม่ทั่วถึง
3. ตารางเรียนของนักศึกษาไม่เอื้อต่อการจัดโฮมรูม
4. ข้อมูลที่จะโฮมรูมบางสัปดาห์ไม่มีข้อมูลที่จะนำมาพูด

แนวทางแก้ไข

1. สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเห็นคุณค่า บูรณาการกิจกรรมที่ตอบโจทย์ความสนใจ เช่น Soft Skills, แนะแนวอาชีพ เปิดพื้นที่ให้นักศึกษาแสดงออก เสนอความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม
2. เสริมศักยภาพและลดภาระของอาจารย์ที่ปรึกษา จัดอบรมให้ความรู้เรื่องเทคนิคโค้ชและให้คำปรึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอาจารย์ประจำกลุ่ม (Co-Advisors) มีการแบ่งงานและจัดระบบช่วยเหลือร่วมกันระหว่างคณะ
3. พัฒนาเครื่องมือดิจิทัลและระบบติดตาม เพื่อเก็บข้อมูล พัฒนารฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับนักศึกษา เพื่อดูพฤติกรรมและความคืบหน้า
4. เพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม อนุญาตให้จัดโฮมรูมในรูปแบบออนไลน์/ไฮบริด เมื่อเหมาะสม ใช้กิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การไปทัศนศึกษา หรือทำกิจกรรมจิตอาสาร่วมกัน

12. แนวทางการเผยแพร่ (ถ้ามี)

การเผยแพร่ภายในมหาวิทยาลัย

1. เวทีภายในมหาวิทยาลัย
 - KM Forum / การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ชุมชนนักปฏิบัติ)
 - นำเสนอผลการดำเนินงานระบบโฮมรูม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสาขาวิชา/คณะอื่น ๆ
2. เอกสารเผยแพร่
 - จัดทำบทความวิชาการ เพื่อเผยแพร่ในวารสารภายในและภายนอก
3. การนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัล
 - เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย / คณะ / สำนักกิจการนักศึกษา

- โพสต์กิจกรรมโฮมรูมบน Facebook Page, YouTube, TikTok หรือ Line Official Account
- สร้าง คลิปวิดีโอสั้น แนะนำระบบโฮมรูมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา

การเผยแพร่ภายนอกมหาวิทยาลัย

1. งานประชุมวิชาการระดับชาติ / นานาชาติ นำเสนอระบบโฮมรูมในรูปแบบบทความหรือโปสเตอร์
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันอื่น